

LITTERATURHUS LILLEHAMMER 2018

Vår og høst 2018

Rapport

2018 har vært et godt år for Litteraturhus Lillehammer.

Mange spennende forfattermøter, friske debatter og samtaler omkring viktige spørsmål har skapt en publikumstilstrømming som tilsvarer 78 % økning fra året før.

Litteraturhus Lillehammer 2018

RAPPORT

Innhold

LITTERATURHUSÅRET 2018	2
Besøkstall og andre tall	2
Debatter og samtaler.....	4
Litteratur og leselyst	6
Informasjon og markedsføring.....	7
Organisering	8

LITTERATURHUSÅRET 2018

Besøkstall og andre tall

Litteraturhus Lillehammer er i ferd med å befeste sin posisjon som hele byens møteplass. Her møtes barn og voksne til arrangementer både om litteratur og samfunnsspørsmål. I en tid der sosiale medier ser ut til å fjerne oss fra hverandre heller enn å skape samhold, og de offentlige debattene i media ofte oppleves polariserende, er det viktigere enn noen gang å føre folk sammen til felles opplevelser i det fysiske rommet.

Besøkstall

Tallenes tale forteller oss at folk stadig har behov for å møtes, eller også har vi presentert et program som treffer: Våren 2018 hadde vi 35 arrangementer (debatter, samtaler og forfattarmøter) for voksne og barn, med et samlet publikum på 3050, og høsten 2018 hadde vi 49 arrangement (pluss 10 utleiearr.), med et samlet publikum på 5093. **Totalt for 2018 blir dette 8143 besøkende, hvorav 1853 er barn og unge.** Til sammenlikning hadde Litteraturhus Lillehammer i 2017 et totalt besøkstall på 4577.

Økningen er dermed på formidable 77,91% (3566 personer) fra 2017. Økningen skyldes økt aktivitet (flere arrangementer), men også bedre besøk per arrangement. Dette tyder på at vi begynner å nå ut med informasjon om Litteraturhus Lillehammer og våre arrangementer. Med tanke på at markedsføringsbudsjettet er nesten lik null, og vi ikke har hatt kapasitet til å promotere hvert arrangement tilstrekkelig, er det nærliggende å tro at vi har gode muligheter for å nå enda flere potensielle litteraturhus-brukere.

Andre tall

Billettinntektene har økt i takt med aktivitetsnivået. Totalt fikk vi inn 150 048 kr i 2018, fordelt på 57 895 kr i vår og 92 153 kr i høst. Det tilsvarer et gjennomsnitt på 5174 kr per betalingsarrangement. Dette bidrar til at vi også kan satse på arrangementer som går litt utenfor de mest opptråkkede løypene, særlig når vi ikke har fått fullfinansiert via eksterne støttegivere. Vi tilbyr stadig en lang rekke gratis arrangement, så som Lillehammerdebatten, Sakprosadagen, lokalhistoriske foredrag, barnearrangement m.m.

Det har blitt flere som kjøper billetter på forhånd via GD Billett (app eller nettside). Dette er til stor hjelp for oss da vi kun har en kasse til billettsalg i døra. Vi lokker med garantert sitteplass for alle forhåndskjøpte billetter.

Vi har fått støtte fra Fritt ord, Nasjonalbiblioteket, Norsk Forfattersentrum og NFFO til utvalgte arrangement og arrangementsrekker. I tillegg har LO Oppland/Gudbrandsdal og Skåppå kunnskapspark bidratt med beløp til enkeltarrangement. **Støttebeløp i 2018 tilsvarer 179 336 kr.**

Honorarutgifter til gjester for 2018: 252 000 kr (vår 91 000 kr/høst 161 000 kr). I tillegg kommer reise, diett, overnatting, samt utgifter til materiell og lydtekniker, som beløper seg på ca. 65.000 kr. (Regnskapet er dessverre ikke ferdigstilt.)

	Høst 2017	Vår 2018	Høst 2018
Antall aktive uker	17	16	17
Ant. gratis arr. for voksne	12	15	16
Ant. gratis arr. for barn	8	11	14
Ant. betal-arr.	15	10	19
Publikum totalt	3235	3008	5093
Publikum barn	1105	752	1101
Billettinntekter	51570	57895	99635 ¹

	Høst 2017	Vår 2018	Høst 2018
Egne arrangement (inkl. Nansensk.)	17	12	25
Lokalhistoriske	4	4	4
Samarbeidsarrangement	6	9	6
Lørdagstimen for barn	-	3	4
PEGASUS	8	8	10
Totalt ant. arr. ekskl. utleie	35	36	49
Utleie	(mangler)	5	10
Totalt		41	59

59 arrangementer i løpet av 17 høstuger tilsvarer 3-4 arrangementer hver uke. Det har vist seg at dette er et for høyt tall med tanke på at programkoordinator bør være tilstede på flest mulig, samt at biblioteket stiller med vertskap 1-2 personer per arrangement. Programkoordinator høsten 2017, Camilla Lostad Skrefsrud skrev i sin sluttrapport at hun anbefalte max ett arrangement per uke. Vi tror at vi bør ligge litt over dette, men ikke så høyt som i høst, da det vil slite på personell og dessuten komme i konflikt med bibliotekets meråpentilbud.

¹ Note til Billettinntekter for høst 2018: Inntektene var totalt 99635 kr, men vi ga halvparten av billettinntektene ved Pårørende i litteraturen med Helene Sandvig og Elin Marie Fredriksen til Demensaksjonen 2018, og vi delte billettinntektene ved Nansenskolen bokdager med Nansenskolen. Netto inntekter ble da 92.153 kr.

Oddvar Brå og Thor Gotaas
trakk fullt hus 12. oktober 2018.
Foto: Andreas Berg Andersen

Debatter og samtaler

Et av flere satsningsområder for Litteraturhus Lillehammer er debatter og samtaler om temaer som angår mange, det være seg på et lokalt eller mer overordnet plan. Vi tror at det å møtes ansikt til ansikt, og ikke kunne gjemme seg bak en skjerm, er et helt nødvendig bidrag til å balansere og nyansere viktige problemstillinger i tiden.

Høsten 2018 fikk vi 50000 kr av Fritt ord til å gå i gang med en debatt- og samtaleserie for 2018-2019 som vi har kalt «Gagns menneske». Her ønsker vi både friske debatter og jevnbyrdige samtaler velkommen, og vi vil prøve å invitere inn nye stemmer i møte med debattanter med lang fartstid. Det er viktig for oss å velge emner som både engasjerer lokalt og som kan knytte an til løpende, riksdekkende diskusjoner. Debattene vil i de fleste tilfellene knyttes til nyere bokutgivelser som gir publikum anledning til å gå i dybden, i forkant eller som oppfølging av debatten.

Vi hadde to arrangementer i denne serien høsten 2018: *Lillehammerdebatten: Dugnad* og *Skoledebatt: Til gagns menneske*.

Lillehammerdebatten

11. september gjennomførte vi første runde av Lillehammerdebatten – en nysatsning der vi tar tak i et tema som engasjerer sterkt lokalt, og samarbeider med avisa GD om streaming og redaksjonell oppfølging. Denne første gangen valgte vi dugnad som tema, etter initiativ fra dugnadspappa Pål Brekke Indregård, som hadde igangsatt en debatt på forsommeren som skapte stor interesse, først lokalt og siden også nasjonalt. I panelet stilte også dugnadsmamma Anne Miklavic, seniorforsker Karl Henrik Sivesind fra Institutt for samfunnsforskning, folkehelsekoordinator i Lillehammer kommune, Bengt Fjeldbraaten og organisasjonssjef i Oppland Idrettskrets, Tore Stubrud. Det viste seg at over 500 fulgte debattene live via streamingen, og i tillegg til de 70 som møtte opp i salen, og de par hundre som så streamingen i opptak samme kveld, må vi si oss svært fornøyd med publikumsinteressen for denne piloten.

Vi kommer til å fortsette samarbeidet med GD om Lillehammerdebatten, med en debatt hver sesong som streames via nettsidene til avisa.

Skoledebatt

9. oktober inviterte vi skoledebatt med den profilerte forfatteren og skolevarsleren Simon Malkenes, samt Thomas Nordahl, professor i pedagogikk ved Høgskolen i Innlandet og leder for Senter for praksisrettet utdanningsforskning, Monica Engen, nestleder og hovedtillitsvalgt i Utdanningsforbundet Lillehammer og skolesjef Trond Johnsen. Forfatter Marte Spurkland måtte dessverre trekke seg i siste liten pga. sykdom. Samtalen ble ledet av Olav Brostrup Müller, og 200 møtte opp for å få med seg dette.

Andre arrangement

Noen høydepunkter våren 2018:

- Språk i bruk og språk i forandring. Sylfest Lomheim i samtale med Magnhild Bruheim
- Debatten: Norsk arbeidslivskriminalitet – med forfatterne og gravejournalistene Torgny Hasås og Einar Haakaas, Hadia Tajik (AP), Boye Ullmann (Fellesforbundet) og statssekretær i Arbeids- og sosialdepartementet - Morten Bakke (H). Ledet av Helge Galtrud.
- Vinje, 200 år etter – song og samtale med Olav Vesaas og Åsmund Nordstoga
- Poesi pluss – Håvard Rem, Kjersti Wøien Håland og Thomas Lundbo i samtale med Cathrine Strøm
- Strikk & lytt med forfatter og Bjørnsonstipendvinner Therese Tungen
- Pårørende i litteraturen – å skrive om barn med autisme. Olaug Nilssen og Halfdan W. Freihow i samtale med Cathrine Strøm
- Filosofistafetten: Skjønnhetsproblemet i italiensk renessanse – ved Unn Irene Aasdalen
- Debatten : Hva skal vi leve av? – regionutvikling med økonom Erik S. Reinert, Svenn Arne Lie, Mari Arnøygard Wedum, leder for Visit Jotunheimen, Geir Bjørke, leder i Lillehammer næringsforening, Monika Ryan Gillerhaugen, økonom og manager i BDO og Torunn Linneberg, seniorrådgiver Innovasjon Norge. Debatten ble ledet av professor ved HInn, Håvard Teigen.
- Det hvite badehuset. Thorvald Steen i samtale med Olav Brostrup Müller
- Bushra Ishaq og Amar Bokhari i samtale med Olav Brostrup Müller om utenforskap
- Å vokse opp blant tomflasker - Anne Bitsch & Vigdis Hjorth i samtale

Noen høydepunkter høsten 2018:

- Sesongåpning med Lars Mytting i samtale med Kristin Vold Lexander
- Piken fra Europa: Jana Weidemann i samtale med Magnhild Bruheim
- Hjertet glemmer ikke: Helene Sandvig og Elin Marie Fredriksen i samtale med Magnhild Bruheim
- **Mødre og døtre i likestillingslandet: Frøydis Guldahl og Kristin M. Hauge i samtale med Madeleine Cederström (bildet)**
- Sjakkgeniene: Sjakkhistorien i lynversjon ved Atle Grønn og Hans Olav Lahlum
- Oddvar Brå og Thor Gotaas – satte publikumsrekord en fredagskveld i oktober!
- Midtøstenforsker og forfatter Wendy Pearlman og HINN/PRIO-forsker Jørgen Jensehaugen om Syrias flyktninger
- Sakprosadagen 2018: Populisme og nasjonalisme i Skandinavia med Øyvind Østerud, Elisabeth Åsbrink (SE), Halvor Finess Tretvoll, Åsa Linderborg (SE) og Joakim Hammerlin.

- Filmens løgn og sannhet: Filmprodusent Finn Gjerdrum og forfatter Morten A. Strøksnes i samtale med Olav Brostrup Müller om filmen og historien bak *Mordene i Kongo*
- Nansenskolens bokdager: Fire kvelder med Trude Marstein, Nils-Øivind Haagenen, Jostein Gaarder og debutantene Martin Ingebrigtsen, Daria Bogdanska, Katrine Heiberg m.fl.
- Livet - og hvordan tegne det: Inga Sætre og Anja Dahle Øverbye i samtale med Cathrine Strøm
- Børli-kveld: Foredrag ved Inge Eidsvåg og konsert ved Camilla Granlien og Georg Buljo
- Filosofistafetten: Beethoven og romantikkens kunstfilosofi ved Else Marie Lingaas
- Tatt på fersken! – Barnebokbad for voksne med Bjørn Rørvik og Ragnar Aalbu ved Vilde Kamfjord
- Lesber, litteratur og landsmål: Samtale mellom sakprosaforfatter Kristin Fridtun og Maghild Bruheim

Litteratur og leselyst

Litteraturhus Lillehammer skal i samarbeid med Lillehammer bibliotek være en viktig pådriver for å styrke interessen for litteratur og lesing – for alle aldersgrupper. Det å samles rundt litterære opplevelser, eller inspirere folk til å oppsøke dette selv, er en av våre aller viktigste oppgaver. Litteraturhus Lillehammer vil fortsette satsningen på åpne litteraturarrangementer for barn i aldersgruppen 3-6 år med familie, i tillegg til samarbeidet med PEGASUS – barne- og ungdomssatsningen til Norsk Litteraturfestival som også har et helårstilbud. Dette er populære tilbud, men vi ser at vi kan jobbe enda mer for å få med de eldre ungdommene og elever i videregående skole.

Lillehammer bibliotek kunne i 2017 vise til 20 % økning i antall utlån, og særlig blant de yngre barna ser vi en økning i lesing og lån av bøker. Det er svært gledelig. Men det er mye annet som stjeler tiden når barna når en viss alder, og det er allerede snakk om en «tapt generasjon lesere» blant unge mellom 16-24 år. Ifølge Medietilsynet har trenden vært klart nedadgående siden for de eldre ungdommene og unge voksne siden begynnelsen av 1990-tallet. I 1991 leste 28 % unge i alderen 16–24 år bøker på en gjennomsnittsdag. I 2017 var andelen sunket til 15 %. (Kilde:

https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Oppvekst/Fritid/Barn_og_unges_mediebruk/)

Til våren skal vi invitere til en samtale om nettopp denne tapte generasjonen lesere. Hva betyr denne nedgangen i boklesing? Er leserne virkelig tapt? Og i så fall: Hvordan vinne dem tilbake til bøkene?

I samarbeid med Trafo.no inviterte vi høsten 2018 til skrivekurs for ungdom i alderen 16-22 år. Vi skulle gjerne hatt litt mer tid til markedsføring av dette, men bortsett fra det vil vi gjerne forsøke dette igjen.

Informasjon og markedsføring

Litteraturhus Lillehammer baserer seg i hovedsak av gratis markedsføring gjennom: 1) programfoldere og plakater i bibliotekets inngangsparti, 2) nettside med program, 3) nyhetsbrev til faste mottakere, 4) oppslag i GD/Kulturnett Oppland, 5) oppslag på Facebook, 6) redaksjonell omtale i aviser/andre medier og 7) diverse fremstøt på Instagram, plakater rundt omkring i byen, o.a.

Statistikken viser en god fremgang i bruk av sosiale medier:

Plattform	11.01.2018	02.01.2019
Nettside – unike besøkende	(ingen statistikk før 15. mars)	16893 (siden mars 2018)
Følgere Facebook	828	1113
Instagram	139	958
Nyhetsbrev	419	422

Presseomtale

Vi har fått flere store presseoppslag i avisa GD i løpet av året. Det har vært redaksjonelle omtaler i forbindelse med programslipp, Lillehammerdebatten, intervju med Frøydis Guldahl (Jentene gjør opprør/Brev til en datter), Skoledebatten, Mordene i Kongo-samtale, Thor Gotaas & Oddvar Brå, Sakprosadagen, Inga Sætre m.m. Nansenskolen bokdager fikk et flott tosidert oppslag med vekt på debutantene. (Se bilde)

Dugnadsdebatten ble en nasjonal sak, med innslag på NRK P1 og P2. Lillehammer Byavis har hatt mange, små og et par større oppslag om våre arrangementer.

Podkast og streaming

Vi har foretatt fire forsøk på facebook-streaming i løpet av 2018 etter henstilling fra publikum. Kvaliteten har vært forholdsvis lav, men tilbakemeldingen fra publikum har vært positiv. For de som er veldig interesserte i et arrangement, mens som av ulike grunner ikke kan være tilstede, kan dette være et alternativ, men det er ikke noe som Litteraturhus Lillehammer ønsker å satse på annet enn i unntakstilfeller.

Streaming av Lillehammerdebatten i samarbeid med GD viste seg å være en suksess, og vi har inngått en avtale om fast samarbeid om en debatt i halvåret. Vi står for innhold og gjennomføring, og GD bidrar i planleggingen og har ansvar for streaming via egne nettsider. Dette er kun for abonnenter, men likevel treffer det svært mange flere enn de som har anledning til å komme på Litteraturhuset. I tillegg bidrar det til å gjøre Litteraturhus Lillehammer kjent og tilgjengelig for et nytt publikum.

Sommeren 2018 mottok Litteraturhus Lillehammer 20 000 kr støtte fra Sparebankstiftelsen til å starte med podkast. Vi har begynt planleggingen av dette, og håper å få realisert planene i løpet av våren 2019.

Organisering

Litteraturhus Lillehammer er organisert som et samarbeid mellom Norsk Litteraturfestival, Lillehammer bibliotek, Nansenskolen – Norsk Humanistisk Akademi og Høgskolen i Innlandet. Husets mål er å styrke interessen for litteratur og lesning – både for voksne og barn, og å legge til rette for offentlig samtale og debatt. Alle våre arrangementer foregår i biblioteket, og programarbeidet ved huset vektlegger kvalitet, allsidighet og aktualitet – i tråd med bibliotekets formålsparagraf.

Programrådet har møttes ca en gang i måneden bortsett fra i sommermånedene. Programrådet har bestått av en representant for hver av de fire samarbeidsinstitusjonene. I 2018 har disse vært med: Marit Borkenhagen for Norsk Litteraturfestival, Gudmund Moren for Høgskolen i Innlandet, Hans Tarjei Skaare for Nansenskolen – Norsk Humanistisk Akademi og Grethe Borgen for Lillehammer bibliotek. I tillegg har barne- og ungdomsbibliotekar Hege Gjerdbakken og PEGASUS-ansvarlig Anne-Thea Haavind vært med i et utvidet programråd med særlig vekt på barne- og ungdomsprogrammet.

Fra januar 2018 har Cathrine Strøm vært ansatt i 50 % stilling som **programkoordinator** for Litteraturhus Lillehammer, men både aktivitets- og ambisjonsnivået til huset tilsier at dette har vært for knapt. Vi er derfor svært glade for at kommunen i 2019 har satt av fondsmidler som kan dekke inn ytterligere 50 % fra og med 1. januar 2019 (et års varighet).

Vi har hatt en fin gjeng med 7-8 **frivillige** som stiller opp og hjelper med rigging av stoler og publikumsinnslipp. De bidrar positivt til at publikum får en god opplevelse når de kommer, og letter arbeidet for husfolket.

Cathrine Strøm, 8. januar 2019